

FILIPAI

Irapa Reoro Vo Vukuo Iava

Pol vo pasio rigatoreva tuukepa kepa-ia toupaooro eisi Rom aue-ia 61-63 yia Jisas vo kavauaro isivaaro iava. Pol vo vearo vaisi vore piereva vao-ia vatea oa sipoiva Filipai vata, osa vo toupaveva tuukepa kepa-ia. Ora aue iava tapo voea tavireva oiso osa toupaveva vo tuukepa kepa-ia. Ora aue iava tapo goruvira voea tavireva voea vovouaro goru pieoro, ra viapau uvuipaai ra voea gisipoaro uvupaive kuuvu irara tisa irara voeao oea aue iava siposipopaiveira rakari verapa pitupitu (Fl 3:2-3, 18-19).

1. Vearo vaisi purareva Pol Pautoa-ia voea-ia rugoopaoro Filipai vata, 1:1-11.
2. Pol ora rera varaaro iava taviroepa tavakara, varao oara iavirava vo raiva karu piropa oa-ia Vearo Siposipo avaepa voraro rutu, 1:12-26.
3. Reesiara iava varao oara iava uvuipaai oearovu ra Kristento eveiive, 1:27-2:18.
4. Timoti vaio ora Epafrodaitas arusa aueroepa Pol lotupa irara vo vovouoroara varaata piesa, 2:19-30.
5. Vatatopo pie reoro voeao iava keripa irara Jiu, ora aue iava variri purapa pitupitu, 3:1-4:9.
6. Pol vearo vaisi purareva Filipai vatava aueva vatevatea, 4:10-20.
7. Ovoipa reoro vatereva Pol, 4:21-23.

---

1 ¹ Ragai-a vao Pol ora ro Timoti vegoa vo rigato puravevoi visiipa, vegai-a vao Krai kovopatoareiara. Oa iava visii rutu vo rigato vieipatavere, visii eva lotua-ia irapa irara, ora visii rutu vao visiigoa lotua-ia ora tauvapataveira, ora visii oirao pie vovou irara evoa Filipai urui-ia. ² Oire Pauto visii rutu viraakoreve vereopa vovou-ia. Ari ita, ragai visiipa Pauto arepaavo ro vigei Aitearo, vaiterei ora Turaro Jisas Krai, oisore ra visiipa gavaure vovou vatesi.

---

^a 1:1 Ap 16:11-35

Pol Vo Variriaro Voearo Oea Rera Vo Reoaro Vieipaive

³Oire vosa visii ruture rugooparai, oa iava vearo vaisi purapaavo Pautoa-ia visii iavirava. ⁴Ora vo vuutaro-ia tapo oara-ia variriparaveira rorupaoro visii-ia. ^{5b} Aue iava uvare vo vuutarore rugooparaveira oara-ia ragai tauvapatavora Pauto vo kovoaro purapaoro, vo osa visii ruvara-ia toupaa-ia Vearo Sipoipo iava visiipa siposipopaoro. Oiraopavira uvare voari rutuva rova-ia ragai tauvapaoro rovotaepa. Oa iava vo vokio-ia tugurataerao oisi raga ragai tauvapaoro. ⁶Pautoa raga-a ira oisi visii pierewa, oa iava oisi ragai tauvapataveira. Oiso osa raga ita Pauto vo kovo rovereva visii-ia vo rutu tugurasa uva Krai Jisas vovevira vorovere vo rasio iare. Eisi osa ragavira va-ia vearovira taraiparai ragai. ⁷Rirovira rutu oisoa ragai tauvapatata, oa iava oisoa ragai vo kovoaro purapaa. Vo kovo oa vatereva Pauto ragaipa vo tuukepa kepa-ia, oiso ra voa va pura ora vo ratau vo oearovu tavitavipaoro Krai iava, vo osa voa Vearo Sipoipo vituaro rutu oisoa kosi piepa vo voea vo reoaro veripaoro asapapa reo pura irara, voea riro kuvu reoro raga pura irara. Uva va eva visii vaoro tauvaa oare rugooparaveira vearovira rutu visiire rugorugoo iraoparaveira. Eisi osa torevokopai. ⁸Ari ita, Pauto ragai vo reoaro-ia oiraopavira rutu taraiparo vo osa oiso purapara, Visiipa rirovira rutu sirao iraoparaveira Krai Jisas vo siraoaro sirova.

⁹Uva ragai vaoro variria oa purapaavo visiipa, oiso ra visii vo vovouroaro sirao vovouro rirope rutu, ora visii vo tarairoaro tapo, ora varao torevoko rugorugoo rutu. ^{10c} Eisi osa iava uvuipatai ra vearovira rutu rugorugoo rovopata. Ra va iava rugorugooaru rutu roviriei rovopaoro orugoorovu vearovira purapata va-ia kovopaoro. Eva-a oa iava viapau oiso irai uvuiparoi ra oreovu avu vai-ia visii togareve. Eisi osa iava uvuipatai ra vearovira raga touta vo vokio-ia tugurasa oa-ia Krai vovevira voroverea. ¹¹Uva oisi-a eisi osa piepaoro uvuipatai ra torevoko vovouro raga purapaoro oisi raga kareketa, vo vovouro oara visii iava vearovira riro pierewea Jisas Krai. Ovovouroa-a eva oara kekepaoro oearovu uvuipaai ra Pautoa-ia vuurapa vaisi purapaive rera vaisi kae piepaoro.

Ragai-a Vao Ragoa Krai Sirova Toupaa

¹²Uva visii tavipaavo araoko irara oaa, Varao rutu orekerovu oara oisoa purapaive oearovu vo ragaire, uva eva oara-ia raiva puraiva, oiso ra va iava Vearo Sipoipo avape uvarovu ruture. ^{13d} Oisi-a oiso-ia osa tuukepa kepa-ia ragai tovoiva, oa iava voa tuukepa irara tokipa irara polis irara oisoa voa ragai-ia taraipaave oiso, Krai kovopatoaaro-a ro-ia,

^b 1:5 Ap 2:42, 16:12-40   ^c 1:10 2 Ti 4:8   ^d 1:13 Fl 4:22

oa vituaro iava tuukepa kepa-ia toupaveira. ¹⁴Ari oavu-a vao-ia vo osa oisi tuukepavira toupavora. Uva voa oearovu voeao oirao pie vovou irara oisoa ragai-ia taraipaoro voea vo vovouroaro oirao pie vovouro oisoa goru piepaive rutu Jisas-re rugoopaoro. Eisi osa iava uvuiapai ra oisi uriri asavira rutu Pauto vo rearo kosi piepaive.

¹⁵Ari ita, oearovu rera iava Kraiis oisoa siposipoive, vo osa rirovira ragaiva ora kaureopaave ragai riiriipaoro. Vo osa oearovu rera iava Kraiis siposipopaive vearo vovou rutu purapaoro. ¹⁶Oire uva voea-a evoea oea oisoa eisi piepaive ragaipa siraopaoro, uvare oiso ragavira oisoa taraipaave, Pauto vo kovo vatereva ragaipa, oiso ra rera vaaro Vearo Siposipo goruvira tore piea, ovusa oevu va roaro ragapaive, ¹⁷voeao oea viapau oiso katai vovou-ia Kraiis vaisiario iava oisoa siposipopaive. Viapau. Ari oiso-a ra ora voea raga vaisiario kae piepaive, uvare oiso tapo oisoa rugorugopaave, Vosa Vearo Siposipo iava siposipopape, ra va iava Pol vuria rutu oupareve vo tuukepa kepa-ia. Eisi osa vearopai. ¹⁸Uva voeare oiso puraparai, Eagara. Voeape. Eake iava? Uvare rorupaavo. Uvare oisi voeare iava Kraiis vaisiario kosiro viropa voeareo oearo vo rugoorei purapaiveira oiso, Voeao oea vuri rugooro purapaiveira, ari voeao oea oiraopa rugoo sirova utupaaveira.

¹⁹Iu, eisi osa vare-i-ia vareo taraiparai oiso, Visii varaaro variriara oara purapataveira ragaipa. Ora ro tapo Jisas Kraiis Urauratoaro vo tauvaaro ragai-ia, oarea vo tauvaaro iava vorevira vearovira toupavere rara ita. ²⁰^e Ragai vo ruipaaro rutu oiso rutu toupai osa va vao oa oirao piepaavo rutu. Osa iava eisi viapau uvuiaparai ra raveravepaoro vao kavua ragai vo kovoaro. Vo uvare oiso ruipaparai ra vokiara rutu-ia oisi raga oiso touvira rutu toupaa va-ia vao goru vovou. Oa iava uvuiaparai ra ora ragai rutu iava Kraiis vaisiario kae piepaa. Ari ita, osa-a eisi oiso vosa apeisi avu, vosa kopiira, eke apeisi-a vosa tootoora. ²¹^f Uvare eake rutu-a va vao-ia tootooa? Oa vituaro iava ora ragai ragare oiso puraparai, Ro-ia Kraiis, ragai vaaro rutu tootooa vituaro, vo rara rerapa kovopaa. Ora vosa kopiira, ra va iava vearo tou rutu ouavere. ²²Vosa touvira toupavere, oa iava uvuiaparai ra rerapa kovopaa tou visivi rutu vo rasio-ia. Oire uva apeisi-a, aa vao-a vao oa ragaipa vearopai, tootooa eke kopiia? Uva oisi-a eisi osa iava vare-i-ia avavaiapaoro rirovira vavagisiparai ora ragai raga. ²³^g Uvare oiso ruipaparai rutu ra vo rasio kavura Kraiis tapo tousa tootooro oiso osa rera. Uvare va-a eva oa oaravu rutu-ia putepaveira. ²⁴Ari ragai vo kovoaro reipai rutu visiipa. Oa iava uvuiaparai ra touvira tootoopara vo rasio-ia. ²⁵Eva-a oare rirovira rutu rugorugoo iraoparaveira. Uva va-ia taraiparai oiso, O, ari oiso iava uvuiaparai ra goruvira rutu toupaa vo rasio-ia visii tauvapaoro, auere ra visii varaaro

^e 1:20 Ef 6:18-20   ^f 1:21 Hi 9:27   ^g 1:23 2 Ko 5:1-10

oirao pie vovouro rirope. Ora oiso ra rorupata Jisas raga oirao piepaoro. ²⁶Va-a eva vituaro iava ragai tapo rorupatavere utupaua, uvare ragai utorevoiva, visiire vorevira voreraera. Osa iava vigei rutu Kraiss Jisas vaisiario kae piepapere.

**Pol Filipai Vata Tavireva Oiso Ra Rera Tapo
Tavosivira Toupaive Vo Upoa-ia**

²⁷Oire uva va-a vao-ia oa visiipa reipai rutu, oiso-ia ra ro oirato vo vovouaro sirova ututa ira goruvira rutu Kraiss vaisiario oirao piepareveira. Eisi osa iava uvui iraopatai ra apeisi avu pieta, vosa visii tapo toupaa. Eke apeisi avu-a, vosa viapau eisi. Eagara vosa apeisi avu toupatavora visii iava ragaipa taviave oearoi, oiso oisi raga goruvira rutu toupaiveira touvira katai vovou raga purapaoro. Uva eisi osa ragavira piepaoro vuri pitupituro upopatavere katai vovou raga sirova utupaoro vao Vearo Siposipo goruvira rutu tore piepaoro. ²⁸^h Opeita voearo asavira uriripata oea visiiva ora keripaaveira. Viapau. Ari goruvira rutu torepatavere. Oa iava visii eveipaive, ra visiire oiso purapaave, “O oiraopavira rutu, uvare uvui paai ra vigei-ia putepaive.” Aue vituaro iava uvare Pauto visii kavikopaoro visii virivarireverea, osa voea-a evoea oea opesi ovoiaverea. ²⁹ⁱ Ari ita, Pauto visii roporeva, oiso ra Kraiss-pa kovopata vo raivarei-ia oiso-ia, Oraivavu vao-ia rera oirao piepaoro. Ari oraivavu-a vao-ia siraoa riroa tavaka oupaoro vo oearovu-ia, vo rara rera sirova goruvira rutu utupata. ³⁰Oire uva vigei rutu-a vao ora ragai vigoa rutu va eva vuri pitupitu-ia uvui paviei ra va upopape tavaka kaepaoro. Eisi osa vava oisoa ora upopara voviri tuariri, oiso osa ragaiva oisoa vurapata. Uva vo upo raga-a vao oa touvira purapaavo vo voki-ro-ia vao oa iava uvupatavoi.

**Ora Vigei Iava Sopaura Oavi Gare Piepaoro Uvui paviei Ra Ora
Vigei Iava Sopaura Vatepape Oearovivupa Araoko Irara Oavi**

2 ¹^j Oire uva oiso puraparai, E visii iava sopaura uvui paai ra gorua ouve vo Kraiss-ia? Uva apeisi-a? E rera vo siraoaro sovopataveira oa visii iava sopaura varaata piepaiveira? Ora apeisi-a? E katai rugoo rutu purapataveira Tugoropato tapo Uraurato? Ora apeisi-a? E oearovivupa siraopataveira voearo tokipaoro? ²Oire uva visii vo rearopa ruipaparai ra oiso purape, Iu. Oara rutu-a evara oara-ia uvui patai rutu ra ragai roru pie iraopata rutu oiso katai rugoo raga purapaoro vo oearovivupa rutupa siraopaoro vao katai vovou raga purapaoro. ³^k Opeita orekerovu ora visii raga-pa purapata, ra vara-ia rei vaisi piepata. Ora opeita vara iava vaguvira reopata ora visii iava. Viapau. Ari visii uvui iraopatai ra ora gare piepata oisivi vo rara oiso rugoopata, Viapau oiso vigei oearoi-

^h 1:28 ² Te 1:3-12; Ro 8:17 ⁱ 1:29 Mt 5:12; Ap 14:22 ^j 2:1 Ju 20-23 ^k 2:3 Je 3:14

ia putepapeira vo orekeroi purapaoro. ⁴Ora ra opeita ora visii raga-ia rugorugoopata rutu varao-ia visii varaaro. Viapau. Ari oearovivure rugorugoo iraopata voea tauvapasa.

⁵^l Oire uva vo rugooro visii vo rugooroara ora visii iava ora varao vo oearovure vo rugooro oara rutu uvuipai ra oiso toupave osa Krai vo rugooro vo ora rerare ora oearovure tapo. ⁶^m Uvare Krai ira oiso rutu toupaveira osa Pauto. Ari viapau oiso ora rera raga-ia rugooroepa oiso puraoro, “Ragai rirovira rutu oiso pieavere osa Aite vo uva toupaveira.” Viapau. ⁷ⁿ Ari rera raga vo ruipaaro-a oa-ia gorua sovava iava ora keraria ora rera iava vasereva oiso rutu ora pieoro, Kovopatoa raga oearovupa. Ari ita, oiso rutu karekeroepa oirato vo rasio iava rera. ⁸Uva rera raga oiso ora gare pieparo. Oa iava oisi raga pieparo vo raivao gaepaoro vokareva uvava vo tuguraroepa evao parikou-ia uva rera kopii pieiva. ⁹Oa iava Pauto vorevira rera tore pieveira rera kae pievira tovoa uvarovu rutu ariaraoro. Oa iava oisi pieparo vao rei vaisi toveva rera-ia Krai oearovu rutu vaisiara-ia puteoro. ¹⁰⁻¹¹^o Uva vo vaisi eva rei vaisi ovaisiapa avivikeparo va kae piepaiveira va-ia vuurapa vaisi purapaoro oearovu rutu voeoro vo viara-ia, ora voeoro rutu vo rasito ivara-ia, ora voeoro rutu vo rasito rooro tou irara. Oearoa rutu-a oea taru vuurapa vaisi purapaiveira Pauto-ia Aiteto oiso puraoro, “Oiraopavira rutu uvare rera ro Jisas Krai vigei reraoro rutu Turaro.”

Uvuipatai Ra Oiso Rutu Toupata, Visii Aviavia Rasitoa Rutupa

¹²Araoko irara oaa, visii tavipaavo oiso, Vo osa tuariri visii ruvara-ia tou rovopaavo, uva oisoa vearovira rutu ragai vo reorooro sirova utupata. Uva oisi raga uvuipatai ra ragai vo reoro uvupata vo osa visiipa tauavira tupaavo. Oa iava uvuipatai ra ora visii raga kasivarivira rutu kovo iraopata siituevira ropeparo. Ra va-ia vo kovo opesi pie ovoita rara okovoa iava Pauto visii-ia rorureveira rutu. ¹³Uvare Pauto visii tauvapaveira, oisore ra rera vo ruipaaro sirova utu ruipapata. Osa iava uvuipatai ra rera vo ruipaaro sirova utupaoro rera roru piepata.

¹⁴^p Oire ra oaravu rutu kovoara purapata kaureo asavira. Ora opeita tapo oearovu tapo kasipu reoro purapata. ¹⁵^q Vosa eisi rutu piepata, ra sisigaruevira rutu toupata. Oa iava oisi rutu karekepata, Visii rutu vao-ia Pauto ovii iraraoro rutu oea torevoko vovou rutuva tupaaveira. Iu, osa-a eisi osa tupaoro uvuipatai ra roroiovira rutu tupaoro voeoro tapo vuri irara toupata oea eisi ora piro piepaaveira voea raga. Ra voeapa Vearo Sipoipo iava siposipopata, oiso rutu tupaoro osa aaviikoara ropaveira aviavipaoro. ¹⁶^r Oire vosa tootoopa reo vatepata voeapa, oa iava

¹ 2:5 Ro 15:1-3   ^m 2:6 Jo 1:1   ⁿ 2:7 Sam 8:1-9   ^o 2:10 Ais 45:22-23   ^p 2:14 1 Ko 10:10; Mt 5:15-16   ^q 2:15 Ef 5:1   ^r 2:16 2 Ko 1:14; 1 Te 2:19

uvuiparai ra visii-ia roruaverea vo vokio-ia oa-ia vorerovere Krai. Eake iava? Uvare oiso vovouraverea, Viapau oiso akukuvira kovo ragaavora visii tauvapaoro.

^{17s} Uva oiso vovouparai, Oearoi vai ragai upoive ragai revasi pieoro, uvare visii tauvapaaveira. Uva viapau oiso taraiparai vao-ia oa ragai-ia karekeperea. Eagara, uvuiparai ra visii tapo tovira rorupaa. ¹⁸ Oire uva oisi-a eisi osa raga toupata roruvira ragai roru piepaoro vo vovou raga-ia vao-ia varaata vovou.

Vo Toupai Timoti Vo Rearo

¹⁹ Vosa Turaro Jisas vo ruipaoro-a, oa iava oiso vovouparai ra visii iare Timoti arua. Ra va iava vorevira visii iava ragaipa tavitavisa vorero rara. Ra oisi iava visii-ia roru iraopaa. ²⁰ Ro raga ira katai rugoo rutu purapaveira igei tapo toupaooro vo visii-ia rugorugooapaoro rutu. ²¹ Vo osa oearovu ora voea raga varaarore rugorugooapaave vare vao Jisas Krai vo kovoaro ovaupaoro. ^{22 t} Ari ita, taraipataveira rera-ia ro Timoti, oiso ragavira osa rera vo kovoaro kekepatavorao vo osa kovopaveira. Oiraopavira uvare oiso rutu toupaveira, Rera ro-ia Timoti ragai oviitoaoro rutu, uvare tavosivira rutu kovopaveira Krai vo kovoaro iava siposipopaoro. ²³ Uva visii iare rera aruavere rara tou visivi, vo rara varao iava taraia ou rovoa oara puraivere ragai-ia, vo osa vo toupaa tuukepa kepa-ia. ^{24 u} Turaro raga-ia rariparai, oa iava uvuiparai ra urioravere tou visivi visii tauvasa.

Epafrodaitas Iava Vo Reo

²⁵ Oire va-a vao osa rirovira rutu ora rugorugoo pieraera. Oa iava ro vigei araokotoaoro Epafrodaitas arupaavoi visii iare, ira arutava ragai iare. Oa iava ragai tauvapasa urioroepa. Uva rera iava oiso visii tavipaavoi, Ira vearovira rutu kovorevora vuri pitupiturova ora upopaoro rutu. ²⁶ Uva ruipa iraoparoi oiso ra vorevira visii kekesa vorero. Ari ita, viapau oiso vearovira toupavevoi, uvare visii ruvara iava oreorovu uvurevora ora rera iava oreoa oiso purapaera, “Vurivira rutu upiaparoi.” Osa viapau oiso upia vai epao rera-ia. ²⁷ Ari oiraopavira, rirovira rutu upiaparaoera, oa iava kopii ragaroera. Uva Pautoa raga rerapa siraorooro rutu rera vearovira tokirevora. Oa iava ita ragai tapopa siraoroera Pauto oiso auepaoro, Teapi rerapa Epafrodaitas siraopaoro ragai iava sopaua vavatape rutu. Oire uva varaatavira raga oisoa toupaa. ²⁸ Iu. Osa oiso ruipa iraoparai rutu oiso ra visii iare rera arua. Ra va iava rera kekeoro rera-ia rirovira rutu roruta. Eisi osa iava uvuipai ra ragai vo vavataaro opesipe. ^{29 v} Ra va iava rera tapo sekanta vo rera-ia rorupaoro, vo rara

^s 2:17 2 Ti 4:6-8   ^t 2:22 1 Ko 4:17; 1 Ti 1:2   ^u 2:24 Fl 1:25   ^v 2:29 1 Ko 16:18; 1 Ti 5:17

pouro viro visii iare rera ro-ia visii araokotoaaro Krai vaiario sovara-ia. Uva uvui irapatai ra oearovu tapo avivikepata voeao oea oiso rutu toupaveira osa rera ro-ia Epafrodaitas. ³⁰Uvare ora pireroepa rutu topogovira, oiso ra Krai vo kovoaro purareve. Oa iava vo kovo purapaoro tutuu pie ragaepa oiso ra kopiuro. Oire uva oisi-a eisi osa piepaoro oisoa ragai tauvapareve vo visii iavirava kovopaoro, uvare ragaipa tauaivira rutu toupataveira.

Ro Iava Oirato Ira Krai Oirao Piepareve Rutu, Eera Torevokoto

3 ¹Oire oiso vo rigato opesi piepaoro oiso visii tavipaavo, Rorupata rutu aue-ia Turaro, vo rara rerare rugoopata rutu rera vaiario raga-ia toupaooro. Uva aia ita oiso vorerivira visii tavipaavo oiso osa voari tuariri visii taviava vara iava varao oara reipapeira rutu visiipa.

² Vearovira rutu ora vatatopo irapata voeaoa oirara oea oiso toupaveira, Kaakau kare oea vuriara purapeira. Uvare oiso purapaaveira, “Ora rooropata ora visii iava rakari verapaoro ora reesipaoro.” ³Ari ita, vo reesie vo vigei-ia oiraopa. Oa vituaro rutu porearo oiso toupaveira, Vo uvare Tugoropato Uraurato Pauto reraaro vigei tauvapareveira orugoorovu vatepaoro auere lotu purapasa. Ora vo osa Jisas Krai vaiario kae piepapeira vo rara rera-ia toupape. Ora oiso tapo uvare viapau oiso ora vigei raga-ia rugoopavioveira varao raga-ia raripaoro oara purapeira vigei raga vo ruiparoaro sirova utupaoro. ⁴ Oire uva irai vaiei pasi ira vai-a uvuiparoi ra oisi oiso-ia puraro, “Ragai kovoara rutu gogotoavora vara rutu opesi pieoro. Oa iava uvuiparai ra Pauto vo Saraaro iare koatara.” Oire vosa iraierei ra eisi puraro osa eera, oire uva ragai raga-a vao-ia ragoa-a eera oearovu rutu-ia putepaa. ⁵Vao vituaro uvare Jiu-ia kavauraepa, oa iava ragai-a Bensamin vo saraaro iava. Uva kataiva rutuva revasiva toupavao voeao tapo oiraopa Hibru vova Jiu. Uva vo uva kavauraiva, erao vatara (7) vokiuro isivaaro iava ragai iava rakari veraeapa. Oire uva voava riro raiva, Farisi vai-ia tupaava vao Jiu vaaro Reo Taisi sirova utupaoro goruvira rutu. ⁶ Oa iava oisoa tupaoro Jiu-pa irara vo pitupituroaropa ruipa irapara, oiso ra va iava voeoro vuri piepaa oea oisoa Jisas vo kovoaro purapaive. Oiraopavira rutu uvare reo uvutoa rutu-a ragai torevokovira. Oa-ia oisoa Reo Taisi-ia kasivarivira rutu utupara. Uva viapau oiso oavi va iava vao Reo Taisi oisoa kavupaa oaire ovaupaoro. ⁷Oire evara rutu vieiavo oara iava uvuiparai ra ora ragai raga vaiario kae piepaa vara iava. Uva varare vovou eakavira oiso puraparai, Varape evara akukuara raga. Aue vituaro iava uvare vo vokio Jisas Krai raga oirao piepaavo rutu. ⁸Ari ita, oara rutu-a evara oarare oiso puraparai vovou eakavira, Oara rutupe

^w 3:2 Ais 56:9-12   ^x 3:4 2 Ko 11:16-33   ^y 3:6 Ap 8:1-4

evara akukupapara raga. Uvare kataia raga-a vao oa raga-ia taraiparai oa orekerovu rutu-ia vara evara putepaiveira, vao-ia ro-ia Jisas Krais ragai reraaro Turaro. Eake iava? Uvare orekerovu rutu oiso toupaivoi osa kaieara. Oara rutu viki ovoipaavoi rera raga-ia Krais goruvira rutu pituoro. ⁹Uva varao torevoko vovouro sirova utuparaera vo Reo Taisi rutu purapaoro oiraopavira. Uva vara rutu evara akukupapara raga oara-ia viapau oiso oavu avu vaiei. Uva vo vokio-ia rera vaisiario-ia tupaoro uvuiaparai ra torevoko vovou rutu pura iraopaa vo Krais vo goruaro raga-ia, vao oa vituaro oiso toupaivoi, ra Krais oirao pie iraopaa. Uvare Pautoa raga torevoko vovouro rutu karekereva. Oa iava oiso vara eveipareveira ragai vaaro oirao piea kekepaoro. ¹⁰^z Uva orekerovu rutu kavuoro katai vovou raga rutu sirova utuparai ro-ia Krais taraipasa. Ora vao goruvira rutu toupasa vo rera vo goruaro-ia, ogorua iava vorevira toreroepa rera vaaro iava kopiia. Ora tapo ra rera vo siitokaaro kaea vao oa vateiva rerapa oearovu. Ora tapo osa oiso ruipaparai ra oiso piepaa osa Krais osa varaua vo ruipaaro oisoa kopii piepareve. ¹¹^a Oire uva va-a eva osa iava Pautoa-ia rariparai oiso, Ragai tapo vorevira tore pievereva Airepa Tootoo ousa.

Pol Ikaureva Vo Rekasisa Ovoioipa-ia Reesia

¹²^b Viapau oiso oearoi tavitavipaaveira vao iava oiso, Ragaiei vo-ia ovoioipa-ia reesia vo uva viapau vuria vai toupaveira, uvare vearo vovou raga purapaaveira. Asi viapau. Eake iava? Uvare touvira rutu akeake rovopaaveira rutu oisi rutu eisi tousa. Eisi osa iava oiso rutu uvuiaparai ra oiso toua osa Krais vo ruipaaro toupaveira ragaipa. Uvare Krais Jisas raiva purareva oraiva iava uvuiaparai ra voa vo poura viro ovoioipa-ia reesia. ¹³^c Oiraopavira rutu araoko irara oaa, viapau oiso rugooparai, Ragaiei evoa karera viropa. Viapau. Ari goruvira rutu oiso vovouparai ra orekerovu rutu kavuoro evoare topara viro. ¹⁴Uva oisi-a eisi osa ikaupaavoi torevokovira oiso vovoupaoro ra voa poura viro vo ovoioipa reesi-ia. Oa iava uvuiaparai ra voa toua oiso rutu osa Krais vo ruipaaro toupai ragaipa, oiso ra voa Airepa Tootoo oua. Ari ita, vo touo oa iare Pauto ragaire keeroepa va vao Krais Jisas vo kovoaro iavirava.

¹⁵Oire uva uvuiapatai ra torevokovira rutu rugoo iraopata oiso rutu osa riropa irara. Oa iava uvuiapatai ra oiso rutu rugoopata vare vao osa ragai. Ari vosa oearovu visii iava osivu raga rugorugooaave, uva vo rugoo eva oa oisi visiipa kareke piereve Pauto. ¹⁶Ari vao raga-ia oiraopa tarai pie reo rutu goruvira toupata oa visii iare pou piropa voari tuariri.

¹⁷Araoko irara oaa, oiso ruipa iraoparai visiipa ra oiso rutu pie iraopata osa ragai. Uvare va-a eva ovoovoa oa puraiovora visii tapo

^z 3:10 Ef 1:9-23   ^a 3:11 1 Ko 15:51-57   ^b 3:12 1 Ti 6:12; 1 Ko 13:10   ^c 3:13 Lu 9:62

toupaoro, oisore ra oisi va sirova utupata. Oa iava uvuipatai ra voeao reesipata oea va sirova oiso utupaave. Oa iava visii uvuipatai ita ra oisi vioevira utupata. ¹⁸Ari ita, viapau oiso katai reo vai va iava vao visiipa vateava voari tuariri. Easi riro reoro rutu-a. Uva vorerivira oiso osa ita visiipa vo reo vao vatepaavoi gaupaoro. Uvare riro irara rutu oiso vovoupaai rutu ra oiso toupave osa voeao keripa irara, oearoa Krai vo rearova ora upopaaveira rutu. Vo reo oa evao parikou iava tavitavipapeira. ¹⁹^d Oiraopavira uvare voea-a evoea oea opesiaverea vo eto kasi-ia, uvare oiso piepaiveira ora voea vo rugorugooroaro raga sirova utupaoro. Uvare ora voea vo ruiparoaro raga-a oara rei piepaiveira rutu oiso rutu osa varao tokarasiara voea varaaro, oara vaisiari rei piepaoro vara sirova utupaaveira. Uva vara rutu-a evara vuriara oara-ia uvuipai ra ariia vai ouive ora voea raga-ia, uvare viapau arii vovouro vai voea-ia. Aue iava uvare vara raga purapaoro vagupaaveira varao raga-ia rugorugooapaoro oara vo rasio-ia toupaveira. ²⁰Oire uva vigei-a vao Pauto voeaaro rutu oirara vigoa vo uruiaro rutu vuvuiua-ia toupaveira. Uva tuepavioveira touvira rutu oiso rugorugooapaoro, Esa pasi touvira vai uriorovere Kae Piepato vigei reraaro vova vuvuiua-ia ro-ia Turaro Jisai Krai. ²¹^e Ari ita, vigei iava varauraro oavi raveravepapeira ovararoa taviorevereera rara Krai. Ra va iava oiso raga karekepe osa rera iava varaua oua vo toupaveira sisikorepaoro. Eisi osa pierevereera vo rera vo goruaro-ia, vao oa-ia uvuiparoi ra ora rera reoro orekerovu rutu tovoreve varapa reipaoro.

**Uva Uvuipai Ra Katai Vovou Purapaive, Ra Va Iava
Vereo Vovou Rutu Oupaive Voeao Rutu**

4 ^{1f} Oire uva araoko irara oaa, ragai visii-ia roru iraopaaveira vo osa visiire rugoopa, uvare kasivarivira rutu Krai vo pitupituaru rutu sirova utupataveira. Oa-a eva oa-ia ragai iava sopaua varaata iraopapeira. Ari ita, uvare oiso ruipa iraoparai ra oisi raga eisi piepata Krai sirova goruvira rutu torepaoro.

²Oire vei-a vao-ia riakorirei Yuodia vaio ora Sintiki veigoa ragai vo reoro vao-ia uvu iraoere oa veipa vatepaavoi, oiso ra ora vei vo vovouroaro varao kaureo vovouro eaka iraoere. Uvare Turaro-a ira vei tauvarevere vo osa oisi pieere. ³Oire uva vii tapo ragai vatetoaaro rutu uvuipauei ra evairei tauvari. Uvare oisoa ragai tauvapaive voea rutu ora Klemen vase vo Vearo Sipoipo kosi piepaoro. Oea vaivaisiari vo toupai Pauto vo vukuaro-ia vao Tootoopa oa toupaveira.

⁴Oire ra rorupata Turaro vo vovouaro rutu sirova utupaoro. Uva vorerivira ita visii tavipaavoi oiso, Roru iraopata!

---

^d 3:19 2 Ko 11:15; Ro 16:18   ^e 3:21 1 Ko 15:43-53   ^f 4:1 Dan 12:3; 2 Ti 4:6-8

⁵Opeita gete rugorugooro purapata oearovivure. Ari uvuipatai ra voeavi tauvapata, uvare Turaro vo vokiaropa tutuu piepai vao oa-ia taru vorevira vorerovere. ⁶^gOpeita rirovira rugorugoopata varaore oara-ia uvuiparoi Pauto visii tauvareve, vo rara rerare goruvira rutu variri rovopata. Vosa oisi eisi piepaoro rerare, uvuipatai ra vearo vaisi rutu pura rovopata rera-ia vao iavirava tauvaa rera varaaro visii-ia. ⁷Oire vosa oisi-a eisi piepata, oa iava uvuipatai ra gavaure vovou rutu outa vao oa visiipa vatereve Pauto. Vao oa viapau uvuipaa kareke piepaive oirara ora voea vo taraiaro-ia. Viapau. Ari Pautoa raga ira uvuiparoveira ra visii soparoaro vuavua piepareve. Ora varao visii vo rugorugooaro tapo, vo rara Krai raga-ia rari iraopata.

⁸^hOire oiso vo reo opesi pieoro visii tavipaavoi araoko irara oaa. Visii vo rugorugooroaro agasi pieta rutu varao raga-ia oiso-ia, oara vearopara kareke piepaiveira ora aue sisigarueara, ora varao oiso oara avivike vovou kareke piepaiveira, ora varao torevokoara. Oara rutu-a oara iava uvuipatai ra Pautoa-ia vuurapa vaisi purapata. ⁹Ari ita, visii tapo oisoa ora reopara eva oa-ia visiipa ovoovoa puraava. Ovoovoa sirova utuoro uvuipatai ra vara evara sirova utupata. Osa iava uvuipa Pauto ra visii tapo toupaveve visiipa gavaure vovou rutu vatepaoro.

Pol Vearo Vaisi Purareva Filipai Vatava Aueva Vatevatea

¹⁰Oire uva rorupaavoi rutu Turaro vo pitupituaru iavirava, uvare voari tuariri viapau oisoa uvuipata ra visii varaaro kaviko vovouro kareke pieta ragaipa. Ari vo vokio-ia oisi uvuipatai rutu. Uva va-a eva oa-ia rirovira rutu visii-ia roru iraopaavoi, uvare vorerivira aia ragai tauva iraopatavo. ¹¹⁻¹²^{i j}Viapau oiso puraparai ora ragaire, Oaravu avu vaipa apotaparai. Viapau. Ragai taraia ouavora oiso, Vosa orekerovu rutu ragai-ia karekepape, eagara, ragai iava sopaua vearopapeira evapa. Evara rutupa ragoa uvuiparai ra oiso toupaa osa ro oirato apotato. Ora uvuiparai ra riroara rutu-ia pitua. Ragai taraiparai vo pitupituo-ia riropara aio pitupitu ora vao ogoepa pitupitu. Ora vo pitupituo-ia taraiparai riro orekerovu rutu-ia pitupasa, ora vao orekerovu rutupa apotapasa. Ora vo vuutara rutu-ia ora vo uvarovu rutu. Oire uva vara rutu-a varao oara-ia vearo tarai ouavora oara rutu ragaipa vearopai. ¹³^kAri ita, uvuiparai ra eisi ragavira toua. Eake iava? Uvare vare oiso torepasa Krai rera vo goruaro vatepareveira ragaipa ora vigei rutupa.

¹⁴Uva vearopai rutu vo uvare oisoa vearovira ragai tauvapata vo osa vuria oupaa. ¹⁵Oire visii Filipai-pa irara vao-ia taraipataveira osa Vearo Siposipo iava siposipo rovaraepa vo Masedonia Provins-ia pute

^g 4:6 1 Te 5:17-18 ^h 4:8 1 Ko 13:4-8; 1 Pi 2:12; 1 Te 5:22 ⁱ 4:11 1 Ti 6:6

^j 4:12 1 Ko 4:11; 2 Ko 11:9 ^k 4:13 Jo 15:5; 2 Ko 12:9

rovopaoro, vo uva visii raga vaaro katai lotu toupaveira vao oa iava oisoa visii rutu ragai tauvapata ragaipa moni vatepaoro, ora vigei rutu oisoa ora tutukopavio oaravu-ia ora vatepaoro. ¹⁶Ora vo osa Tesalonaika-ia oisoa toupaa uva viapau oiso katai vuuta raga-a vao oa-ia ragaipa tauvaa oisoa sipopata. Ari vorevoreripavira-a. ¹⁷Uva oiso visii tavipaavoi, Viapau oiso orekevu avu vai rutu ou ruipaparai visii ruvara-ia. Viapau. Ari vao keke ruipaparai voari utupauavi vo uva visii vo tauvaroaro evara voriaro taru outaverea vearopara. ¹⁸Ari ita, uvuivira rutu oisoa ragaipa orekerovu rutu vatepata. Ovuuta vao-ia oa-ia uvuivira orekerovuva toupavaovi vova visii ruvara-ia varao oara sipotavora ragaipa, oarava urioroepa Epafrodaitas. Evara-a oara oiso rutu toupaveira, Vearo riipua tauoa oa riipuaru vupapaoro Pauto rorupareveira rutu visii-ia. ¹⁹¹ Ari ita, uva rera raga-a Pauto ira visiipa oisi uvuivira oaravu vatereve vara iava rera varaaro oara vo toupaveira rera voaro. Oara-a evara vituaro purareva vao-ia Krai vo kovoaro vigeipa. ²⁰Uva eisi osa iava vokiara rutu-ia vuurapa vaisi purapapeira rera-ia eera Pauto vigei Aitearo opesi asavira. Ovoiei.

Ovoioipa Reoro Vatereva Pol

²¹Vearo voki rutu vaisipaavoi oirara rutuva voeao oea Krai Jisas vaisiaro sovara-ia toupaveira. Voeao-ia vigei rutu araoko iraraaro oea ragai tapo tupaoro visiipa vo reo sipopaivoi oisi raga ita eisi oiso purapaoro, “Vearo voki rutu visii-ia.” ²²Ari ita, voea rutu voeao-ia Pauto voeaaro oea vo toupaveira oea rutu eisi purapaai oiso, “Vearo voki.” Ora voea tapo oirao pie vovou irara oea reito Sisa vo kepaaro-ia kovopaiveira oea tapo oisi raga ita eisi visiire purapaai oiso, “Vearo voki visii-ia.”

²³Ro vigei reraaro Turaro Jisas Krai ira uvuipa ra visii rutu viraakooro visiipa vereopa vovou vatereve visii tauvapaoro. Eva-a oare oiso visiipa variriparai rerare.

Eisivi raga, ra opesipe.

Ragai-a vao, Pol.

---

¹ 4:19 Sam 23:1